

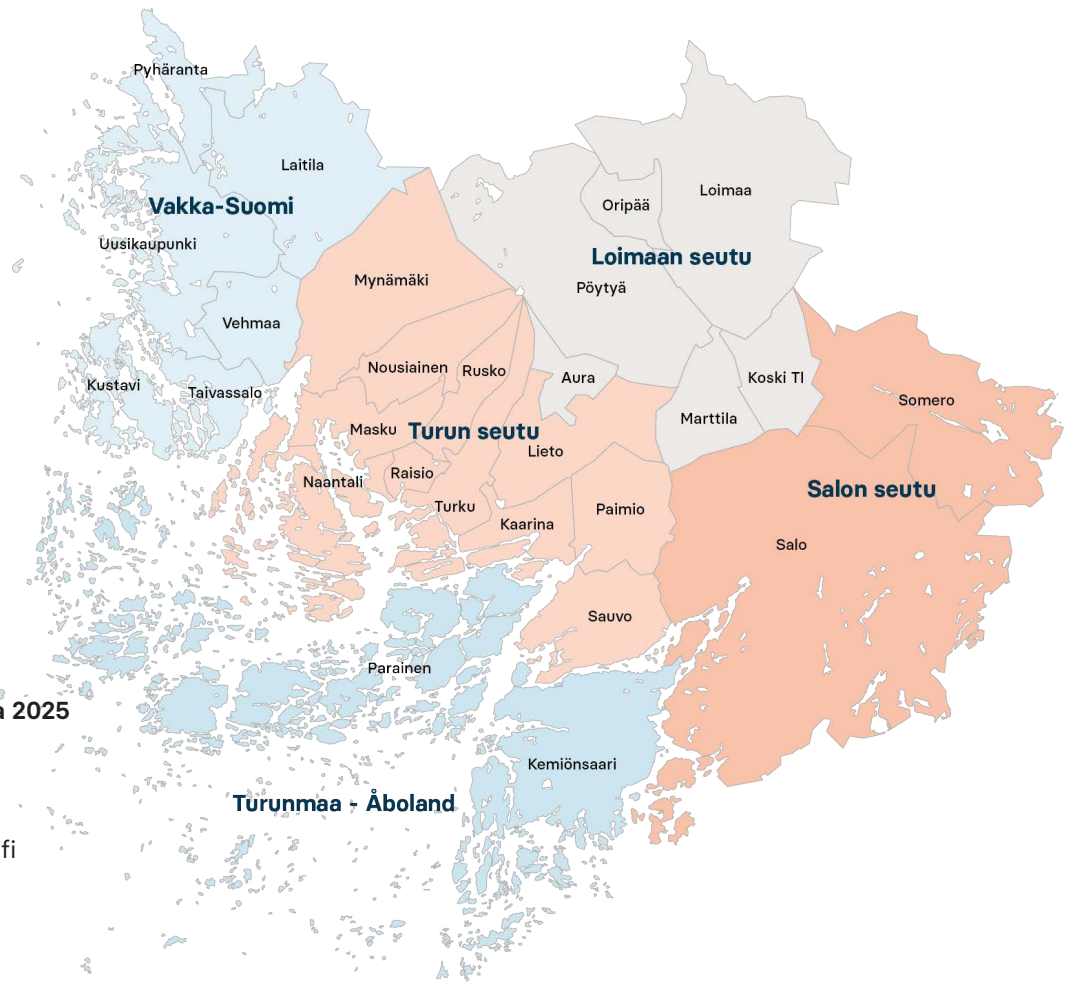
Arviointikertomus vuodelta 2025

MKV 8.6.2026

Sisältö

1. Tarkastuslautakunnan puheenjohtajan alkusanat	3
2. Tarkastuslautakunta	4
2.1 Tarkastuslautakunnan tehtävät	4
2.2 Tarkastuslautakunnan kokoonpano ja tilintarkastaja	4
2.3 Tarkastuslautakunnan toiminta	4
3. Vuoden 2024 arviointikertomuksen käsittely ja siitä johdetut toimenpiteet	6
4. Varsinais-Suomen liiton visio, missio sekä taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet	9
4.1 Varsinais-Suomen liiton visio ja missio	9
4.2 Kuntayhtymän talouden kehitys ja talousarvion toteutuminen	9
4.3 Kuntayhtymän toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen	10
4.3.1 Yhteiset toiminnot ja hallinto	10
4.3.2 Aluekehittäminen	12
4.3.3 Maankäyttö ja ympäristö	21
4.3.4 Edunvalvonta ja kuntapalvelut	30
5. Arviointikertomuksen yhteenveto	34

Arviointikertomus vuodelta 2025

Varsinais-Suomen liitto
PL 273, 20101 Turku
kirjaamo@varsinais-suomi.fi
varsinais-suomi.fi

1. Tarkastuslautakunnan puheenjohtajan alkusanat

Uuden edessä yhteisellä asialla

Tarkastuslautakunnan puheenjohtajana minulla on ilo ja kunnia kirjoittaa tämän uuden lautakunnan ensimmäisen arviointikertomuksen alustus. Maakuntaliiton toiminta on monelle kuntapäätäjälle ja erityisesti suurelle yleisölle edelleen melko etäistä, vaikka liiton työ vaikuttaa suoraan jokaisen arkeen. Sen vaikutukset näkyvät esimerkiksi liikenneyhteyksissä, ympäristön tilassa sekä alueen elinvoimassa ja vetovoimassa.

// Haastankin erityisesti meitä kuntien edustajia kertomaan aktiivisesti, mikä maakuntaliitto on ja mitä se tekee.

Tämän tarkastuslautakunnan työ alkoi vasta vuoden loppupuolella. Kuluneen kauden aikana olemme pyrkineet perehtymään liiton toimintaan tapaamalla ja haastattelemalla johtoa, asiantuntijoita ja työntekijöitä. Heidän ammattitaitonsa, sitoutumisen ja laaja-alainen asiantuntemuksensa ovat tehneet meihin suuren vaikutuksen ja herättäneet aitoa kunnioitusta. Tämä arviointikertomus perustuu siis toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen lisäksi haastatteluihin ja kuulemisiin.

Esitän lämpimän kiitoksen kaikille, jotka ovat mukana tekemässä työtä kansalaisten hyväksi. Olipa kyse luottamustehtävästä, edunvalvonnasta, hallinnosta tai asiantuntijatyöstä, jokaisen panos on tärkeä Varsinais-Suomen menestykselle.

Kokonaisuutena liiton toiminta vuonna 2025 on ollut erittäin tuloksellista ja strategiset tavoitteet on saavutettu hyvin. Jatkossakin on kuitenkin tärkeää kiinnittää huomiota henkilöstön jaksamiseen sekä koulutustason kehittämiseen, jotta tavoitteet voidaan saavuttaa kaikilla mittareilla.

Tarkastuslautakunta on osaltaan päättänyt panostaa myös omaan koulutukseensa, jotta voimme tarjota aiempien lautakuntien tavoin mahdollisimman kattavan ja laadukkaan tietopaketin maakuntapäätäjien työn tueksi.

Tarkastuslautakunnan päätöksellä arviointikertomus julkaistaan nyt kokonaisuudessaan kaksikielisenä. Tämä on tärkeä viesti halusta palvella asukkaita ja jäsenkuntia heidän omalla äidinkielellään.

Lopuksi haluan jakaa ajatuksen partioliikkeen perustajalta Robert Baden-Powellilta:

”Yritä jättää tämä maailma hieman parempana kuin sen löysit, ja kun tulee vuorosi lähteä, voit tehdä sen tyytyväisenä tietäen, ettet ainakaan kokonaan tuhannut aikaasi, vaan teit parhaasi.”

Tällä asenteella me kaikki jatkamme työtämme maakunnan parhaaksi.

Markus Ylis-Junttila

Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja

Maakuntajohtaja Kari Håkämies siirtyi eläkkeelle syksyllä 2024, jolloin myös hänen seuraajakseen nimitetty Jyri Arponen aloitti maakuntajohtajana. Vuosi 2025 oli Arponen ensimmäinen kokonainen toimintavuosi Varsinais-Suomen liitossa.

2. Tarkastuslautakunta

2.1 Tarkastuslautakunnan tehtävät

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kuntayhtymässä toteutuneet sekä onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Tarkastuslautakunta arvioi myös kuntayhtymän talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kuntayhtymän taseessa on kattamatonta alijäämää. Vuodesta 2017 alkaen tarkastuslautakunnan tehtävänä on ollut valvoa kuntalain 84 § mukaisen sidonnaisuuksien ilmoitusvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi.

Varsinais-Suomen liiton hallintosäännön 66 §:n mukaan lautakunnan on

- 1. seurattava tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista sekä muutoinkin seurattava tilintarkastajan tehtävien suorittamista ja tehtävä tarpeen mukaan esityksiä tilintarkastuksen kehittämiseksi;**
- 2. huolehdittava, että tilintarkastusta varten on tarpeelliset voimavarat, jotka mahdollistavat tilintarkastuksen suorittamisen julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa; sekä**
- 3. tehtävä aloitteita ja esityksiä tarkastuslautakunnan, tilintarkastajan ja sisäisen tarkastuksen tehtävien yhteensovittamisesta mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla.**

Arvioinnin tulokset raportoidaan vuosittain maakuntavaltuustolle annettavassa arviointikertomuksessa. Ennen arviointikertomuksen valmistumista tarkastuslautakunta voi antaa maakuntavaltuustolle tarpeelliseksi katsomiaan selvityksiä. Tarkastuslautakunta voi raportoida tilikauden aikana maakuntavaltuustolle myös muista merkittävistä havainnoista.

2.2 Tarkastuslautakunnan kokoonpano ja tilintarkastaja

Maakuntavaltuusto valitsi tarkastuslautakuntaan vuosiksi 2026–2029 seuraavat henkilöt:
puheenjohtaja Markus Ylis-Junttila
varapuheenjohtaja Juha Heikkilä
Marjaana Mänkäri
Susanna Sankala

Maakuntavaltuusto valitsi 22.9.2025 kuntayhtymän tilintarkastusyhteisöksi BDO Auditor Oy:n vuosiksi 2025–2028. Yhteisön nimeämänä vastuullisena tilintarkastajana on tilikaudella 2025 toiminut HT, JHT Kirsi Ehrlund.

2.3 Tarkastuslautakunnan toiminta

Tarkastuslautakunnan toiminta ja arviointityö perustuu hyväksytyyn työohjelmaan ja arviointisuunnitelmaan.

Lautakunta on tutustunut vuoden 2025 talousarvioon sekä vuosia 2025–2026 koskevaan talous- ja toimintasuunnitelmaan. Kuntayhtymän hallinnon toimintaa lautakunta on seurannut tutustumalla maakuntavaltuuston ja -hallituksen pöytäkirjoihin. Tarkastuslautakunnan kokouksissa on saatu yhteenveto maakuntahallituksessa ja -valtuustossa käsitellyistä asioista.

Tarkastuslautakunta seurasi tilintarkastajan vuoden 2025 tarkastussuunnitelman toteutumista.

Tilikauteen 2025 kohdistuvaa arviointitehtävää suorittaessaan tarkastuslautakunta on kokoontunut kuusi kertaa. Kokouksissa on kuultu maakuntajohtajaa ja hallintojohtajaa sekä muita viranhaltijoita ja tutustuttu kuntayhtymän eri vastuualueiden toimintaan.

Tarkastuslautakunta valvoo kuntalain 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoitusvelvollisuuden noudattamista käsittelemällä ja hyväksymällä sidonnaisuusilmoitukset. Tarkastuslautakunta hyväksyi sidonnaisuusilmoitukset kokouksessaan 5.11.2025 § 65. Maakuntavaltuusto merkitsi kokouksessaan 8.12.2025 § 47 sidonnaisuusraportin tiedokseen.

Tarkastuslautakunnan jäsenet:
Juha Heikkilä (vas), Markus Ylis-Junttila, Marjaana Mänkäre ja Susanna Sankala

3. Vuoden 2024 arviointikertomuksen käsittely ja siitä johdetut toimenpiteet

Maakuntavaltuusto on kokouksessaan 9.6.2025 § 13 käsitellyt tarkastuslautakunnan vuoden 2024 arviointikertomuksen. Maakuntavaltuusto velvoitti maakuntahallitusta ryhtymään toimiin arviointikertomuksessa esitettyjen huomioiden takia.

Maakuntahallitus on 17.11.2025 § 197 antanut kuntalain edellyttämän lausuntonsa koskien arviointikertomuksessa 2024 esitettyjä huomioita. Maakuntahallitus on lausunnossaan esitettyjen huomioiden osalta todennut seuraavaa:

Kuntalain 121 § mukaan "Kunnanhallitus antaa valtuustolle lausunnon toimienpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta".

Maakuntahallitus antaa arviointikertomuksesta 2024 (mv 9.6.2025 § 13) lausuntonsa ja se viedään tiedoksi maakuntavaltuustolle.

Yksityiskohtaisemmassa tavoitteiden ja toiminnan tarkastelussa tarkastuslautakunta teki liiton toiminnasta huomioita ja ehdotuksia.

Tarkastuslautakunnan esittämät huomiot on merkitty kursiivilla.

Maakuntahallitus kokouksessaan 17.11.2025

1. antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus 2024 antaa aihetta.
2. vie lausunnon tiedoksi maakuntavaltuustolle.

Lausunto arviointikertomuksesta 2024

Tarkastuslautakunta on arviointikertomuksessaan arvioinut Varsinais-Suomen liiton talouden, toiminnan ja tavoitteiden toteutumista vuonna 2024. Tarkastuslautakunnan arviointikertomus perustuu kuntalakiin ja tarkastuslautakunnan tarkastussuunnitelmaan ja käytettävissä oleviin dokumentteihin.

Yhteenvetona tarkastuslautakunta toteaa, että maakuntavaltuuston vuoden 2024 talousarviossa asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat toteutuneet hyvin. Liiton tulos muodostui vuonna 2024 suunniteltua paremmaksi. Talousarviovuoden 2024 tulokseksi arvioitiin muodostuvan 287 056 euroa alijäämää. Tilinpäätöksen 2024 tulos osoitti kuitenkin ylijäämää 185 960 euroa. Säästöä syntyi erityisesti henkilöstömenoissa.

Yhteiset toiminnot ja hallinto

Kohdassa 5.2 tarkastuslautakunta suosittaa, että tilinpäätöksessä tulisi läpinäkyvämmän erotella kuntarahoitteinen ja hankerahoitteinen toiminta ja niiden välinen kustannusten jakauma. Tällä hetkellä tilinpäätöksestä ei voi selkeästi nähdä kuntayhtymän koko kokonaisuutta.

Tilinpäätöksen selkeyttä, läpinäkyvyyttä ja luettavuutta kehitettäessä, otamme jatkossa paremmin huomioon myös kuntarahoitteisen ja hankerahoitteisen toiminnan selkeämmän erottelun.

Kohdassa 5.3 tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota, että työterveyshuollon kustannukset ovat kasvaneet lähes 30 %. Tähän asiaan on hyvä vakavasti kiinnittää huomiota ja selvittää asian taustoja, jos asialle on työnantajan puolelta jotain tehtävissä.

Kustannusten nousua on selvitetty yhdessä työterveyshuollon kanssa. Kustannukset ovat nousseet kaikissa laskutusryhmissä, mutta suurinta nousu on ollut korvausluokka I, eli ennaltaehkäisevän toiminnan sekä työntekijöiden työkykyä ylläpitävän toiminnan kustannuksissa (+ 47 %). Työterveyspalvelut on kilpailutettu kesällä 2025 ja uusi sopimuskausi Pihlajalinna Lääkärikeskukset Oy:n kanssa alkaa 1.1.2026. Samassa yhteydessä on pyritty hillitsemään kustannusten nousua kiinnittämällä huomiota ennaltaehkäisevän toiminnan vaikuttavuuteen.

Kohdassa 7 tarkastuslautakunta katsoo, että uudelle maakuntavaltuustolle hyväksyttäväksi tuotavien toiminnallisten tavoitteiden vuodelle 2026 tulisi olla selkeämmin muotoiltuja tavoitteita. Tavoitteiden mittaamiselle tulisi määrittää keinoja, jotta arviointikertomuksessa voidaan todentaa, millä tavalla tavoite on saavutettu. Liikennemerkkimalli on vain yksi tapa ilmaista tavoitteen täyttyminen. Muitakin tapoja, esim. laadullista arviointia, voisi olla mukana. Tarkastuslautakunta odottaa myös vuoden 2025 toimintakertomuksessa selkeämpää ilmaisu-tapaa, miten tavoitteisiin pääsyä on todennettu ja mitattu.

Tarkastuslautakunnan esittämä huomio on perusteltu ja pyrimme jatkossa kehittämään raportointia edelleen siten, että laadullista arviointia täydennetään määrällisillä ja ajallisesti rajatuilla mittareilla niissä tehtävissä, joissa se on tarkoituksenmukaista ja mahdollista.

Liiton toiminnalle on tyypillistä, että työmme tulokset ja vaikuttavuus näkyvät välillisesti ja pitkällä aikavälillä maakunnan elinvoimassa, kilpailukyvyssä ja asukkaiden hyvinvoinnissa. Tämän vuoksi tavoitteet on määritelty ensisijaisesti konkreettisina tehtävinä ja toimenpiteinä, jotka vievät asteittain eteenpäin strategisten päämäärien toteutumista. Konkreettisten toimenpiteiden toteutumista arvioidaan vuosittain liikennevalomallilla, josta saa helposti yleiskäsityksen suunnitellun toiminnan toteutumisesta kyseisenä vuonna.

Maankäyttö ja ympäristö

Kohdassa 5.3.3 tarkastuslautakunta katsoo, että "suurin kehittämistarve liittyy vuorovaikutuksen laatuun. Århusin sopimuksen henki, aito ja vaikuttava osallistuminen, läpinäkyvä päätöksenteko ja ristiriitojen avoin käsittely, ei toteudu täysimääräisesti. Kansalaisten ja järjestöjen on vaikea hahmottaa, miten heidän näkemyksensä vaikuttavat lopullisiin ratkaisuihin. Tiedottaminen on riittävää, mutta vuoropuhelu on liian viranomaiskeskeistä." Ja edelleen "tarkastuslautakunta pohtii, onko vuoropuhelu Varsinais-Suomen kuntien ja sidosryhmien kanssa ollut riittävää ja vastavaroista liikenne- ja ratkaisujen suunnittelussa ja toteutuksessa?"

Aluesuunnittelussa kansalaisten, sidosryhmien ja muiden osallistumisesta ja vuorovaikutuksesta on tarkkaan säädetty kansallisessa lainsäädännössä esimerkiksi prosessien, aineistojen ja näiden saavutettavuuden osalta. Århusin sopimuksen tavoitteena on edistää kansalaisten vaikutusmahdollisuutta päätöksiin, jotka koskevat heidän elinympäristöään. Sen lisäksi, että vastualueen prosesseissa toimitaan lain ja sopimusten edellyttämällä tavalla, osallistuu vastuualue lukuisiin eri työryhmiin ja verkostoihin, joissa liiton tehtävistä ja prosesseista pyritään viestimään. Vaihekaavoituksen ja liikennejärjestelmäsuunnittelun edetessä, huomiota on mahdollista kiinnittää entistä vaikuttavampaan viestintään ja sitä kautta lisätä yleistä tietoisuutta ja vuorovaikutusta. Tämä on osa-alue, jota on tulevana vuosina mahdollista kehittää lisää, mutta edellyttää lisäresurssin ohjaamista tähän työhön.

Edunvalvonta ja kuntapalvelut

Kohdassa 5.3.3 tarkastuslautakunta katsoo, että jatkossa vastualueen tavoitteet voitaisiin asettaa hieman konkreettisemmalle tasolle, jolloin ne ovat paitsi helpommin mitattavia, niin myös helpommin saavutettavia ja todennettavia.

Edunvalvonnan ja kuntapalvelujen vastualueen tavoitteet perustuvat osin maakuntahallituksen asettamiin vaalikauden hallitusohjelmatavoitteisiin. Tavoitteiden konkretisoimiseen voidaan kiinnittää yhä enemmän huomiota, kun tavoitteet uudistetaan vaalikaudelle 2027–2031. Vaalikauden tavoitteista johdetut tarkasteluvuoden tavoitteet, kuten liikennehankkeet, ovat kuitenkin verraten konkreettisia. Tarkasteluvuonna saatiin päätökset muun muassa Turun lentokentän ympärivuorokautisen aukiolon rahoituksesta sekä kehittämisinvestoinneista E18 kehätielle Raisioon ja Paraistenväylään Kaarinaan.

Tarkastuslautakunta on arviossaan kiinnittänyt huomiota sosiaalisen median vahvistamiseen ja liiton tunnettuuden kasvattamiseen. Varsinais-Suomen liitossa tullaan vahvistamaan viestintää erityisesti sosiaaliseen mediaan keskittyvällä määräaikaisella kaksivuotisella resurssilla.

4. Varsinais-Suomen liiton visio, missio sekä taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet

4.1 Varsinais-Suomen liiton visio ja missio

Varsinais-Suomen maakuntastrategia 2040+ hyväksyttiin maakuntavaltuustossa 8. joulukuuta 2025 ja sen toteutus on käynnissä. Varsinais-Suomen maakuntastrategia pyrkii olemaan kumppanuusstrategia. Tavoite on, että kestävien kumppanuuksien Varsinais-Suomessa yhteistyö perustuisi yhdessä sovittuihin toimintamalleihin, yhteiseen ja jatkuvaan oppimiseen sekä pitkäjänteisyyteen.

Kestävien kumppanuuksien Varsinais-Suomen työtä ohjaa neljä visiota vuoteen 2040:

1. Puhtaiden ratkaisujen, innovaatioiden ja kestäväen kasvun hiilineutraali edelläkävijä
2. Jokaiselle hyvinvoinnin mahdollisuuksia tarjoava yhteisöllinen maakunta
3. Yhdessä tekemisen ja tietoon perustuvien päätösten maakunta
4. Muutoksia ennakoiva ja kasvuhakuinen digimaakunta

4.2 Kuntayhtymän talouden kehitys ja talousarvion toteutuminen

Maakuntavaltuusto on kokouksessaan 9.12.2024 § 37 hyväksynyt talousarvion vuodelle 2025 ja taloussuunnitelman vuosille 2025–2027. Kuntalain 110 §:n mukaan talousarvion hyväksymisen yhteydessä on hyväksyttävä taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Maakuntavaltuusto on päättänyt, että talousarviossa tuloslaskelman tilikauden tulos on netto-sitova maakuntavaltuustoon nähden. Nettoperiaate tarkoittaa, että talousarviossa sitovuus määrätään nettomääräisesti tulojen ja menojen erotuksena. Maakuntahallitus vahvistaa myöhemmin käyttötalousoosan käyttösunnitelman, jossa asetetaan tarkemmat vastuualuekohtaiset tavoitteet ja talousarvion sitovuus maakuntahallitukseen nähden ulotetaan käyttösunnitelman tiliryhmätasolle.

Maakuntahallitus vahvisti liiton talousarvion 2025 käyttösunnitelman siten, että käyttötalouden tuottojen ja kulujen sitovuustasot ovat seuraavat
1) kuntarahoitteisilla kustannuspaikoilla tiliryhmätasoa
2) ohjelma- ja hankerahoitteisilla kustannuspaikoilla toimintakatetaso (0 euroa).

Maakuntavaltuusto hyväksyi, että talousarvion 2025 tilikauden tulos muodostuisi alijäämäiseksi 127 462 euroa.

Toimintatuotot toteutuivat 8 251 107 euron suuruisena. Toimintatuotot toteutuivat 491 638 euroa arvioitua suurempana. Jäsenkuntien maksuosuus Varsinais-Suomen liiton tuotoista vuonna 2025 oli 3 899 900 euroa. Muut tuotot liittyivät suurimmaksi osaksi hankkeiden saamiin avustuksiin ja muihin yhteistoimintakorvauksiin. Toimintakulut olivat yhteensä 8 186 725 euroa, mikä oli 318 815 euroa enemmän kuin talousarvion toimintakulut 7 867 910 euroa.

Liiton toimintatuotot olivat toimintakuluista 100,79 %. Kuntayhtymän toimintakate 64 382 euroa toteutui 182 823 euroa arvioitua paremmin.

Liiton vuosikate toteutui 64 783 euron suuruisena. Tilinpäätöksen 2025 tulos osoittaa ylijäämää 60 280 euroa. Tilinpäätöksen mukainen tilikauden tulos muodostui näin ollen 187 742 euroa talousarvion tulosta paremmaksi.

Vuoden 2025 tilinpäätöksen osoittama tilikauden ylijäämä ja edellisten tilikausien yli-/alijäämät ovat yhteensä 2 264 018,63 euroa. Kuntayhtymällä ei ole kuntalain tarkoittamaa katettavaa alijäämää.

Kuntayhtymän ylijäämät toimivat hankkeiden kannalta keskeisenä maksuvalmiuspuskurina, sillä hankerahoitus saadaan tyypillisesti jälkikäteen.

Kuntayhtymän kassan riittävyys on 113,97 päivää ja sen maksuvalmius on 2,32. Sen kassan riittävyys ja maksuvalmius ovat hyvällä tasolla.

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota siihen, että liiton taloustilanne on kehittynyt myönteisesti viimeisten tilikausien aikana. Liiton toimintatuotot kattavat sen toimintakulut. Tilikauden 2025 tulos muodostui selkeästi talousarviota paremmaksi. Tarkastuslautakunnalla ei ole huomautettavaa talousarvion toteuman suhteen.

4.3 Kuntayhtymän toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

4.3.1 Yhteiset toiminnot ja hallinto

Seuraavissa taulukoissa tarkastuslautakunnan arvio on merkitty liikennevalomallin mukaisilla värikoodeilla: vihreä: tavoite saavutettu; keltainen: tavoite käynnissä, mutta kesken; punainen: tavoite ei toteutunut

Tavoite	Toteuma	Tarkastuslautakunnan arvio
Otamme käyttöön luottamushenkilöiden asiointipalvelun.	<p>Helmikuussa järjestelmään perustettiin organisaation sisäiset käyttäjät, toimielimet, kustannuspaikat ja kirjanpitotilit.</p> <p>Kevään aikana lisättiin käyttäjänäkymään ohjeistuksia matka- ja ansionmenetykskorvausten hakemiseen sekä sidonnaisuuksien ilmoittamiseen.</p> <p>Syksyllä luottamushenkilöt kutsuttiin käyttäjinä ilmoittamaan perustiedot ja sidonnaisuudet sitä mukaa, kun heidät oli valittu liiton toimieliimiin.</p> <p>Käyttäjät pystyivät viestimään tietoturvallisesti palkkionmaksatukseen liittyvissä asioissa ja tekemään hakemuksia heti, kun he olivat rekisteröityneet käyttäjiksi ja heidät oli liitetty toimieliimeen.</p>	<p>Luottamushenkilöiden asiointipalvelun käyttöönotto edennyt aikataulussa kaikilta osin suunnitelman mukaisesti.</p> <p>Käyttäjänäkymä on selkeä ja opastava. Opastus järjestelmän käyttöön onnistui hyvin.</p> <p>Ryhmäviestit ovat käytössä.</p> <p>Luottamushenkilöt kirjaavat tietonsa Aimoa-palveluun ajantasaisesti. Muuttuvat tiedot ovat tietoturvallisesti tallennettavissa ja vahvistus tapahtuu vahvaa tunnistautumista käyttämällä.</p>
Jatkamme tiedonhallinnan kehittämistä ja toiminnan digitalisointia.	<p>Uusimme henkilöstön kannettavat tietokoneet elinkaarisuunnitelman mukaisesti, ja otimme käyttöön Windows 11 -käyttöjärjestelmän.</p> <p>Teimme kokeiluja generatiivisen tekoälyn hyödyntämisestä soveltuviissa työtehtävissä.</p> <p>Luovuimme Tieran konesalin käytöstä. Otimme paikkatieto-palvelimen omaan hallintaan ja siirsimme maankäytön verkkokarttojen tuotannon tietoturvalliselle pilvipalvelimelle.</p> <p>Jatkoimme asiakirjahallinnon kehittämistä niin, että saimme hyötyä työprosessien helpottumisesta ja osin automatisoiduista toiminnoista.</p>	<p>Elinkaarisuunnitelmassa on tarkasteltu hetkeä, jolloin uusi laite on edullisempi kuin vanhan pitäminen.</p> <p>Rutiinikuormaa on mahdollista vähentää ja aikaa voi käyttää tärkeämpiin asioihin.</p> <p>Kaikkea ei kannata tehdä itse, mutta ydintoimintojen ottaminen omaan hallintaan on ollut harkittu päätös. Tietoturvallisuuteen on kiinnitetty huomiota strategisesti tärkeissä asioissa.</p> <p>Prosessien jatkuva kehittäminen ja sujuvoittaminen on tärkeä osa työn tuottavuutta.</p>

Tavoite	Toteuma	Tarkastuslautakunnan arvio
Kehitämme työhyvinvointia.	<p>Lisäsimme ymmärrystä ja tietoisuutta kognitiivisesta ergonomiasta ja ajattelutyön työhyvinvoinnista.</p> <p>Etsimme ja opettelimme keinoja työskennellä aivoystävällisemmin ja siten ennaltaehkäistä työuupumusta ja tukea työssä jaksamista.</p> <p>Kehitimme yhteisiä pelisääntöjä, joilla tuemme aivoterveystä ja aivoystävällistä työskentelyä.</p>	<p>Työhyvinvoinnin merkitys on ymmärretty työyhteisössä.</p> <p>Aivoergonomian huoneentaulu on toimiston käytävän seinällä. Sen sijainti voisi olla niin, että sitä tulisi tarkasteltua useammin.</p> <p>Aivoergonomian muistutus voisi tulla virtuaalisesti työkoneella "pakkosyötettynä" jollakin harkitulla ja sopivalla tavalla.</p>
<p>Riskienhallinta.</p> <p>Tarkastuslautakunta totesi arviointikertomuksessaan (mv 10.6.2024 § 19), että sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeet ovat vanhat ja ne tulee päivittää pikaisella aikataululla, koska liiton toimintaympäristö on muuttunut.</p>	<p>Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen mukaisesti riskikartoitus tehdään vuosittain. Nyt päivitettyssä riskikartoituksessa on tunnistettu strategisia, toiminnallisia, taloudellisia ja henkilöstöön liittyviä riskejä.</p>	<p>Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeet on päivitetty. Toimintamalli, jossa riskikartoitus laaditaan vuosittain, on otettu käyttöön.</p>

Varsinais-Suomen liiton visiossa henkilöstöpolitiikan tavoite on olla turvallinen ja esimerkillinen työnantaja, joka arvostaa yhteistoimintaa työyhteisön kehittämisessä. Henkilöstökertomuksella seurataan henkilöstön tilaa ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä henkilöstökustannusten kehitystä. Uusittu henkilöstökertomus on selkeä, paljon asiaa sisältävä ja helppolukuinen. Yhdessä toiminta- ja arviointikertomuksen kanssa se antaa maakuntavaltuustolle oikean kuvan kuluneen vuoden tilanteesta.

Tarkastuslautakunta toteaa, että henkilöstökertomus on asianmukaisesti laadittu ja siinä on huomioitu keskeiset henkilöstöhallinnon asiat.

Tarkastuslautakunta arvioi, että hyvinvoiva henkilöstö on organisaation menestystekijä.

Henkilöstöhallinnossa vahvistettiin tiedolla johtamista. Henkilöstöjohtamiseen tuli uudenlaista ajantasaisuutta syksyllä 2025 käyttöön otetulla Kevan Pulssi-kyselyllä. Kuukausittain kerättävä tieto mahdollistaa työyhteisön tilan, kuormituksen ja johtamisen toimivuuden reaaliaikaisen tarkastelun.

Pulssi-kyselyn avulla huomio kiinnittyy olennaisiin painopisteisiin ja se tukee systemaattista kehittämistä, jossa henkilöstön ääni kuuluu ja vaikuttaa. Henkilöstö- ja koulutussuunnitelmaa on uudistettu tuomalla sinne konkreettisia suunnitelma-kaudelle asetettuja tavoitteita sekä seurattavia mittareita ja tunnuslukuja.

Hallinto huolehtii viraston hallinto- ja henkilöstöpalveluista, taloudesta, kirjanpidosta, tietohallinnosta, asiakirjahallinnosta ja hankinnoista. Hallinnossa valmistellaan ja kootaan maakuntahallituksen ja maakuntavaltuuston kokousten esityslistat ja pöytäkirjat sekä huolehditaan liiton talouteen liittyvistä suunnittelu- ja seurantatehtävistä.

Erillisrahoituksella toimivien Valonian, Lounaistiedon ja Turun ja Varsinais-Suomen Eurooppa-toimiston sekä liiton toimiminen Central Baltic Interreg -ohjelman hallintoviranomaisena ja sihteeristön päätoimipaikkana tuovat lisätyötä ja haasteita hallinnon tehtäviin.

Hallintotehtäviä ja niissä käytettäviä työkaluja on kehitetty vuoden aikana niin, että prosessit ovat sujuvia, ohjelmistot yhteensopivia ja työajankäyttö tehokasta.

Tekoälyn käyttöönoton valmistelussa henkilökunta on saanut koulutusta tietosuojakysymyksissä ja tekoälyn eettisyydestä. Kokeiluun valitun järjestelmän tietosuojasta on laadittu vaikutustenarviointi.

Työterveyshuollon kustannusten nousun hillitsemiseksi käynnistettiin työterveyspalveluiden kilpailutus, jonka seurauksena palveluntuottaja on vuoden 2026 alusta Pihlajalinna Lääkärikeskukset Oy. Kilpailutus suunniteltiin ja toteutettiin yhdessä KOHO Consulting Oy:n kanssa. Säästöä syntyi myös liiton optimoitua ja kilpailutettua vakuutusturvansa toukokuussa 2025 Arvomeklarit Oy:n kanssa ja siirsi vakuutusten hallinnoinnin pääosin heille.

4.3.2 Aluekehittäminen

Tavoite	Toteuma	Tarkastuslautakunnan arvio
Varmistamme maakuntaohjelman 2021–2025 aktiivisen toimeenpanon ja päivitämme maakuntastrategian vuosille 2026–2029.	<p>Valmistelimme maakuntastrategian 2040+ päivityksen, mukaan lukien maakuntaohjelma vuosille 2026–2029 sekä älykkään erikoistumisen strategia. Valmistelu sisälsi mm. työpajoja, webinaareja, verkostotyöskentelyä ja lausuntokierroksen. Valmistelun osana kehitimme maakunnallista elinvoima-, vetovoima- ja pitovoimatarkastelua. Strategia hyväksyttiin joulukuun 2025 maakuntavaltuuston kokouksessa.</p> <p>Rakensimme uutta ja kehittyvää toimintamallia maakuntastrategian sidosryhmäyhteistyölle (kumppanuustyölle). Olennaisessa roolissa mm. kumppanuuden sparrausryhmän tukeminen, jota teimme kumppanuustiimin ja viestintäpäällikön yhteistyönä.</p> <p>Suunnittelimme, koordinoimme ja tuimme tapahtumien sekä viestinnän ja keskustelujen keinoin maakuntaohjelmaa toteuttavien kumppanuusverkostojen työtä. Aluekehittämisen vastuualueella koordinoimme seuraavia kumppanuusverkostoja: matkailufoorumi, ennakointiakatemia, kansainvälisten asioiden foorumi, lääke- ja terveysteknologiaryhmä sekä merialan asiantuntijaryhmä. Osallistuimme myös ruokakehittäjien foorumin toiminnan koordinointiin.</p>	<p>Maakuntaohjelma vuosille 2026–2029 ja maakuntastrategia 2040+ saatiin "maaliin" kun maakuntavaltuusto hyväksyi asiakirjat maakuntavaltuuston kokouksessa 2025.</p> <p>E erityisen ansiokasta on maakuntastrategian työstämistapojen monipuolisuus.</p> <p>Toimintasuunnitelmassa vuodelle 2025 oli kirjattu 44 maakuntaohjelmaan kirjattua toimenpidettä. Toimintakertomuksessa on eritelty suuri määrä hankkeita tai toimenpiteitä, mutta se ei käy ilmi, toteutuivatko kaikki 44 toimenpidettä.</p>

Tavoite	Toteuma	Tarkastuslautakunnan arvio
	<p>Osana kumppanuustiimin toimintaa valmistelimme ja julkaisimme maakuntaohjelma- ja kumppanuustyön vuosikatsauksen 2024. Vuosikatsaukseen sisällytimme ensimmäistä kertaa hankerahoitusta tarkastelevan portfolio seurannan, joka yhdisti tiedon maakunnan viranomaisten myöntämästä rahoituksesta maakuntaohjelman tavoitteita toteuttaviin hankkeisiin.</p> <p>Käynnistimme älykkään erikoistumisen strategiaan perustuvan yhteistyön tiivistämisen Etelä-Suomen NUTS2-suuralueen maakuntien kesken (Etelä-Karjala, Kymenlaakso, Päijät-Häme, Kanta-Häme, Varsinais-Suomi).</p> <p>Toteutimme Itämeren Interreg-ohjelman rahoittamaa We Make Transition -hanketta. Koordinoimme tätä kansainvälistä hanketta Varsinais-Suomessa liiton aluekehittämisen vastuualueelta, ja vuosi 2025 oli sen viimeinen toimintavuosi. Hanke toteutti muun muassa maakuntaohjelman tavoitetta monitasoisesta yhteistyöstä globaalien ympäristöhaasteiden ratkaisemiseksi sekä toimenpidettä osallisuuden toimintamallien vahvistamisesta.</p> <p>Ennakointiakatemian osalta painotimme tietotarjonnan kehittämistä sekä TKI- ja häiriöosaamisen teemoja kuluvana vuonna. Lisäksi valmistelimme Ennakointiakatemia 2.0:n toteuttamista vuoden 2026 alusta alkaen. Järjestimme ennakointifoorumin 11.6.2025.</p> <p>Matkailuelinkeinon tiekarttatyö vuonna 2025 perustui vuonna 2024 päivitettyyn maakunnalliseen tiekarttaan, jossa painotimme matkailualan edunvalvonnan vahvistamista yhteistyössä alan kehittäjien kanssa. Järjestimme matkailuparlamentin Salossa 26.3.2025.</p>	<p></p> <p></p> <p></p> <p></p> <p></p> <p></p> <p></p> <p></p> <p></p> <p></p>

Tavoite	Toteuma	Tarkastuslautakunnan arvio
	<p>Viimeistelimme yhteistyössä Valonian kanssa kiertotalouden green deal -sitoumuksen sisällön ja aloitimme toimenpiteet sen täyttämiseksi.</p>	
<p>Suuntaamme rahoitusta älykkään erikoistumisen painopisteiden mukaisesti.</p>	<p>Jatkoimme maakunnan yhteistyöryhmän toiminnan valmistelua ja tukemista. Aluekehittämisen vastuualueella koordinoimme myös yhteistyöryhmän viidestä jaostosta kolmen toimintaa: koulutusjaostoa, elinkeinojaostoa ja järjestöjaostoa.</p> <p>Vastasimme Varsinais-Suomen liiton sisäisen TKI-tiimin vetämisestä. TKI-tiimi rakensi tilannekuvaa, osallistui TKI-tiekarttatyöhön sekä tuki kuntia ja liiton omaa henkilöstöä TKI-asioissa. Vuonna 2025 tiimi mm. kokosi tietoa maakunnan TKI-investoinneista, selvitti Tilastokeskuksen keräämiä TKI-panostuksia ja rakensi TKI-kokonaisuutta liiton verkkosivuille. Vuoden 2025 alussa tiimiin kuului jäseniä aluekehittämisen, edunvalvonnan sekä maankäytön vastuualueilta. Tiimi kokoontui noin kerran kuukaudessa.</p> <p>Päivitimme Varsinais-Suomen älykkään erikoistumisen strategian 2021–2027 osana maakuntastrategian päivitystä. Päivityksessä tarkistimme painopistevalinnat ja niiden muotoilun.</p> <p>Sidoimme täysimääräisesti vuoden 2025 aikana vielä sitomatta olleen kansallisen AKKE-rahoituksen (n. 550 000 €), Vakka-Suomen ÄRM-rahoituksen (n. 1,5 milj. €) sekä hankkeista vapautuneen rahoituksen. Kohdensimme AKKE-rahoituksen maakuntaohjelman toimenpiteiden tukemiseen ja Vakka-Suomen äkillisen rakennemuutoksen toimintasuunnitelman mukaisiin hankekokonaisuuksiin.</p>	<p>Rahoitusinstrumentteja on ollut tarjolla runsaasti. Niitä on haettu ja varoja käytetty asianmukaisesti.</p>

Tavoite	Toteuma	Tarkastuslautakunnan arvio
	<p>Suuntasimme EAKR-rahoituksen (n. 3,1 M euroa) ohjelma-asiakirjan määrittelemiin teemoihin, älykkään erikoistumisen painopisteisiin sekä maakuntaohjelman mukaisten toimenpiteiden toteuttamiseen. Järjestimme rahoitushaun keväällä ja varauduimme järjestämään toisen haun syksyllä 2025 sidontatilanteesta riippuen.</p>	
<p>Valmistaudumme EU:n uuteen rahoituskauteen ja viestimme maakunnan alueelle kohdistuvista rahoitusmahdollisuuksista.</p>	<p>Olimme mukana aktiivisesti yhtenä maakuntana 8 muun Etelä- ja Länsi-Suomen maakunnan edunvalvonnallisessa yhteistyössä EU:n uuden ohjelmakauden valmisteluun liittyen. Keskeisenä tavoitteena oli tässä EU-tason ja kansallisen tason edunvalvonnassa saada alueiden rooli kokonaisuudessa konkreettisesti näkyviin ja turvata mahdollisimman suuri osuus käytettävissä olevasta rahoituksesta Etelä- ja Länsi-Suomen alueelle.</p> <p>Viestimme EAKR-rahoituksen mahdollisuuksista maakunnan potentiaalisille edunsaajille sekä yhdessä rahoitusta koordinoivan Uudenmaan liiton kanssa että liiton omana toimintana omia viestintäkanaviamme hyödyntäen. Myös Turun ja Varsinais-Suomen EU-toimisto Brysselissä viesti aktiivisesti EU:n rahoitusmahdollisuuksista maakunnan toimijoille.</p> <p>Seurasimme ja raportoimme vuosittain yhteistyössä Turun ja Varsinais-Suomen liiton Eurooppatoimiston kanssa EU-rahoituksen kohdentumista alueelle. Tuleva selvitys koski vuoden 2024 rahoituksen ohjautumista maakuntaan. Mukana selvityksessä olivat myös EU:n keskitetyt rahoitusohjelmat (mm. Horizon).</p>	<p>Liiton aktiivisesta roolista huolimatta on varmistettava, että maakunnan toimijat (kunnat, yritykset...) saavat suurimman mahdollisen hyödyn EU-rahoituksesta.</p>

Tavoite	Toteuma	Tarkastuslautakunnan arvio
	<p>Järjestimme EU:n Itämeristrategian päivitykseen ja Interreg-ohjelmien viimeisiin hakuihin liittyvää tiedotusta ja tiedotustilaisuuden yhteistyössä politiikka-alueiden Ship (Traficom) ja Nutri (VS-ELY) kanssa.</p> <p>Varsinais-Suomen liitto jatkoi aktiivisesti yhdessä Turun ja Varsinais-Suomen Brysselin toimiston kanssa viestintää EU-rahoitusinstrumenteista ja tuki hankekumppanuuksien syntymistä VS-ELY:n kanssa.</p>	
<p>Laadimme yhteisen aluekehityksen tilannekuvan aluekehityskeskustelujen pohjaksi.</p>	<p>Loppuvuodesta 2024 valmisteltu maakunnan ja valtion välisiin lakisääteisiin aluekehittämisen keskusteluihin liittyvä aluekehittämisen tilannekuva esiteltiin valtioneuvoston verkostolle tammikuun lopussa.</p> <p>Vuoden 2025 aluekehittämiskeskustelut käytiin kaikkien maakuntien yhteisenä temaattisena keskusteluna maaliskuun lopussa. Teemoina olivat alueellisten ja kansallisten toimien yhteensovitus talouskasvun vauhdittamiseksi, luonnon monimuotoisuuden turvaaminen sekä alueellinen resilienssi ja henkinen kriisikestävyys. Kustakin teemasta valmisteltiin vastuuministeriön vetämänä taustoittava muistio, jossa myös tarkennettiin keskustelukysymykset sekä tavoitteet keskustelulle.</p>	<p>Lakisääteiset aluekehittämiskeskustelut on toteutettu suunnitellun mukaan.</p>
<p>Toimimme aktiivisesti kansainvälisissä verkostoissa.</p>	<p>Toimimme aktiivisesti CPMR:n Itämerikomissiossa ja myös sen kattojärjestössä CPMR:ssä. Tavoitteena oli tuoda esiin alueemme kannalta keskeisiä tavoitteita ja haasteita sekä lisätä Itämerikomission jäsenalueiden välistä konkreettista yhteistyötä.</p> <p>Järjestimme syksyllä Itämerikomission ExComin (=hallitus) kokouksen Turun seudulla.</p>	<p>Toiminta on ollut aktiivista ja monipuolista.</p>

Tavoite	Toteuma	Tarkastuslautakunnan arvio
	<p>Olimme mukana vaikuttamassa European Oceans Pactiin (Euroopan valtamerisopimus) CPMR:n erityisryhmän ja EU-toimistomme kautta.</p> <p>Järjestimme Varsinais-Suomen kunnanjohtajille opintomatkan Kööpenhaminaan joukkoliikenteeseen ja kansainväliseen aluekehittämiseen tutustumista varten.</p> <p>Osallistuimme EU Preparatory Action 'Innovation for place-based transformation' -koulutus- ja kehittämissohjelmaan yhdessä Turun yliopiston, Turun kaupungin ja Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kanssa erityisesti ruokaketjujen kehittämiseen liittyen. (Vireillä, päätökset hausta talven 2025 aikana.)</p> <p>Erityisesti innovatiivisten ruokaketjujen ja ruokaturvallisuuden hankemahdollisuuksia etsittiin aktiivisesti mm. DG Region ylläpitämän älykkään erikoistumisen alustan (S3 Community of Practice) kumppanuuksien ja ERIAFF-verkoston kautta.</p> <p>Saaristoyhteistyö oli vuonna 2023 käynnistänyt prosessin juridisen statuksen saamiseksi yhteistyölle (yhdistys tai ns. EGTS = Europeisk Gruppering för Territoriellt Samarbete). Vuoden 2025 aikana selvitettiin konsultin avulla, mikä juridisen statuksen vaihtoehdoista (esim. yhdistys, EGTS) olisi sopivin. Yhteistyöneuvosto teki asiassa päätöksen toukokuussa 2025.</p> <p>Itämeren Interreg-ohjelman rahoituksella toimivalle We Make Transition -hankkeelle vuosi 2025 oli viimeinen toimintavuosi. Hankkeen päätoimenpiteitä vuonna 2025 olivat pilottikunnissa (Uusikaupunki ja Kemiönsaari) syntyneiden kestävyystoimenpiteiden juurruttamisen tukeminen sekä hankkeen oppien jakaminen muihin maakunnan kuntiin.</p>	<p></p> <p></p> <p></p> <p></p> <p>Esimerkiksi innovatiivisten ruokaketjujen ja ruokaturvallisuuden merkityksen eteenpäin viemisestä ei löydy tietoa. Näin ollen ei tiedetä, onko osa tavoitteista toteutunut.</p> <p></p> <p></p> <p></p>

Tavoite	Toteuma	Tarkastuslautakunnan arvio
	<p>Paikallisen ja alueellisen kestävyys-murrosto-työn lisäksi We Make Transition -hankkeessa tuotettiin Varsinais-Suomen liiton johdolla materiaalia muille hankepartnereille oppien alueellisen levittämisen tueksi. Lisäksi osallistuimme hankkeen loppumateriaalien tuottamiseen ja levittämiseen.</p>	
<p>Vastaamme Central Baltic -ohjelman uuden rahoituskauden 2021–2027 täysimittaisesta toimeenpanosta.</p>	<p>Neljännän haun hankkeiden rahoituspäätökset solmittiin ja hankkeet käynnistyivät.</p> <p>Järjestimme ohjelmakauden 2021–2027 viidennen hakukierroksen. Avasimme tietokannan hakemusten jättämistä varten. Saapuneet hankkeet arvioitiin ja valmisteltiin seurantakomitean päätöskokouksiin.</p> <p>Tiedotimme ohjelman ja hankkeiden tuloksista aktiivisesti. Erityinen paino oli niin kutsutuilla Strategisilla hankkeilla, jollaiseksi oli toistaiseksi nimetty neljä hanketta, ja hankkeilla, joilla oli vaikutusta alueelliseen tai kansallisiin kehittämissuuntauksiin.</p> <p>Valmistauduimme seuraavaan ohjelmakautteen (Post 2027) osallistamalla komission, jäsenvaltioiden edustajien ja muiden sidosryhmien kanssa keskusteluihin siitä, miltä osin asetukset toimivat hyvin tai mihin tarvittiin muutoksia. Hallintoviranomaisella oli valmiudet käynnistää uuden ohjelman valmistelu, kun jäsenvaltiot antoivat työlle mandaatin.</p>	<p>Toteutunut suunnitelman mukaan.</p>

Aluekehityksen toimet, aiheet, projektit, hankkeet ja alueet ovat hyvin laaja-alaisia. Iso osa näistä on myös yliviitotisia ja/tai ylikautisia. Aluekehityksen toiminnan elinkaari ja tavoitteiden edistyminen ovat

useasti monen eri toimijan yhteistyötä, tämän vuoksi ilmenee toisinaan hallinnollista kankeutta. Pitkän aikavälin toimintakyky on oleellisessa roolissa, jossa vastuualue on onnistunut vähintään kohtuullisesti.

4.3.3 Maankäyttö ja ympäristö

Tavoite	Toteuma	Tarkastuslautakunnan arvio
<p>Päivitämme maakuntastrategiaa ja uudistamme maakunta-kaavaa.</p>	<p>Seurasimme ja edistimme maakuntastrategian ja sitä toteuttavien suunnitelmien toteutumista yhteistyöryhmissä, osallistamalla maankäyttöä koskeviin kokouksiin kunnissa sekä viranomais-neuvotteluihin eri tasoilla hankkeista seudullisiin ja valtakunnallisiin verkostoihin sekä valmistelemalla lausuntoja maakunnallisesti merkittävistä kysymyksistä.</p>	
	<p>Osallistuimme maakuntastrategian päivitykseen ja päivitimme strategiaan sisältyvän aluerakenteen vision.</p>	<p>Maakuntastrategian päivityksen valmistelu eteni suunnitellusti.</p>
	<p>Viimeistelimme Varsinais-Suomen vesien ja voimien vaihemaakunta-kaavan osallistumis- ja arviointi-suunnitelman (OAS) ja tarkensimme kaavaprosessin aikataulua.</p>	
	<p>Kuulutimme vaihemaakuntakaavan vireille ja asetelimme OAS:n nähtäville.</p>	<p>Varsinais-Suomen vesien ja voimien vaihemaakuntakaavan valmistelu eteni suunnitellusti. Työssä hyödynnettiin uudistettuja paikkatietoratkaisuja ja tietomallipohjaista suunnittelua, mikä paransi suunnittelun tarkkuutta ja läpinäkyvyyttä. Kaavatyön vuorovaikutus oli aktiivista: ohjaus- ja yhteistyöryhmät kokoontuivat säännöllisesti, selvitykset valmistuivat ajallaan ja lausuntoja annettiin laajasti. Alueidenkäyttölain viivästyminen ei hidastanut etenemistä.</p>
	<p>Tarkensimme yhdessä päättäjien, ohjausryhmän ja sidosryhmien kanssa käytävien keskustelujen pohjalta vaihemaakuntakaavan tavoitteita ja rajausta.</p>	
<p>Käynnistimme muita maakunta-kaavan tarkistuksen edellyttämiä selvityksiä.</p>	<p>Kyseessä on monivuotinen ja laaja kokonaisuus.</p>	

Tavoite	Toteuma	Tarkastuslautakunnan arvio
	<p>Teimme Kestävän energiahuollon tulevaisuus, tilatarpeet ja sijoittuminen Varsinais-Suomessa -selvityssarjan valmiiksi: viimeistelimme maatuulivoiman päivitysselvityksen, teimme siirtoyhteyksiä ja nousevia energia-tekniikoita koskevan osaselvityksen sekä yhteenvedon ja tulkinnan sarjan kokonaistuloksista.</p> <p>Etenimme kohti laatimisvaiheen kuulemista ja työstimme kaavaluonnosta alueidenkäytön yhteistyöryhmässä sekä tarvittaessa kunta-/seutukunta-kohtaisissa keskustelutilaisuuksissa.</p> <p>Osallistuimme Turun kaupunkiseudun MAL-sopimukseen kirjatun kaupunkiseutusunnitelman ohjelmointiin, kilpailutukseen ja laadintaan.</p> <p>Annoimme lausunnon HE:stä uudeksi alueidenkäyttölainsiksi.</p> <p>Seurasimme reaktiivisesti suunnittelua koskevia EU-säädösten muutoksia ja niiden kansallista toimeenpanoa.</p>	<p>Suunnittelussa korostuivat vihreä siirtymä, tuulivoiman sijoittuminen, energiahuollon tulevaisuus sekä luonnon monimuotoisuuden turvaaminen. Teemat olivat hyvin linjassa maakunnan strategisten tavoitteiden kanssa ja osoittivat kykyä reagoida toimintaympäristön muutoksiin.</p>
<p>Päivitämme kestävästä liikennejärjestelmästä ja -ympäristöstä edistävät suunnitelmat.</p>	<p>Edistimme Uudenmaan, Päijät-Hämeen ja Kymenlaakson liittojen kanssa yhteisen Etelä-Suomen liikennestrategian toteutumista mm. lausunnolla valtakunnallisesta Liikenne 12 -suunnitelmasta.</p> <p>Viimeistelimme yhdessä päättäjien ja keskeisten sidosryhmien kanssa laaditun Varsinais-Suomen liikennejärjestelmäsuunnitelman maakunta-hallituksen hyväksyttäväksi.</p>	<p>Liikennejärjestelmäsuunnitelma hyväksyttiin aikataulussa, ja yhteistyö Etelä-Suomen liittojen kanssa vahvistui. Keskeisiä edistysaskeleita olivat mm.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Länsiradan ensimmäisen vaiheen edistäminen • Rantaradan eli Aalto-radan tarveselvitys (Uusikaupunki–Rauma–Pori) • MAL-yhteistyön vahvistuminen ja liikennemallin kehittäminen • Kansainvälisen Scandria Alliance -verkoston vahvistuminen

Tavoite	Toteuma	Tarkastuslautakunnan arvio
	<p>Vedimme jatkuvaa alueellista liikennejärjestelmätyötä ml. Turun MAL-kaupunkiseudun jatkuvan liikennejärjestelmätyön yhteistyöryhmää ja osallistuimme laajasti maakunnan liikennejärjestelmän kehittämistä koskevaan yhteistyöhön.</p>	
	<p>Osallistuimme Turun kaupunkiseudun 12-vuotisen MAL-sopimuksen päivitykseen ja vuosien 2024–2027 toimenpiteiden toteutukseen.</p>	
	<p>Toteutimme MAL-sopimuksen liikenteen toimenpiteitä laatimalla sovittuja selvityksiä ja ylläpidimme Turun MAL-kaupunkiseudun suunnittelussa tarvittavaa liikennemallia.</p>	
	<p>Laadimme MAL-kaupunkiseudun liikennejärjestelmäsuunnitelman päivityksen työohjelman ja kilpailutimme tarvittavan konsultti-toimeksiannon. Työssä otimme huomioon uuden TEN-T-asetuksen vaatimukset kaupunkisolmujen kestävä liikumisen suunnittelulle (SUMP).</p>	
	<p>Jatkoimme alueellisen junaliikenteen edistämistä yhdessä Turun kaupungin ja muiden radanvarsi-kuntien kanssa laadittujen ja mahdollisten täydentävien selvitysten pohjalta.</p>	
	<p>Osallistumme Länsiradan ja muiden liikennehankkeiden suunnittelu-, hanke- ja yhteistyöryhmiin.</p>	
	<p>Laadimme yhdessä Pohjanmaan liiton ja Satakuntaliiton kanssa länsirannikon rantaradan tarveselvityksen (Aalto-/Uusikaupunki–Rauma–Pori-rata ja sen jatke).</p>	

Tavoite	Toteuma	Tarkastuslautakunnan arvio
<p>Määrittelemme päivitettävän merialue-suunnitelman vision.</p>	<p>Jatkoimme merialue-suunnittelun yhteistyön koordinaatiota MSP EGD -hankkeessa.</p> <p>Hyödynsimme laadittua viestintä- ja vuorovaikutussuunnitelmaa ja uudistimme merialue-suunnittelun verkkosivut.</p> <p>Jatkoimme Sea2Land- ja Oceanids-hankkeita.</p> <p>Tilasimme ja ohjasimme Merellisten toimialojen aluetaloudellinen vaikuttavuus -selvityksen sekä Merellisten toimialojen huolto- varmuus ja merialueen kokonais- turvallisuus -selvityksen.</p> <p>Arvioimme konsulttitoimeksiantona merialue-suunnitelman ensimmäisen kierroksen vaikuttavuutta.</p> <p>Hyödynsimme erillisselvitysten ja päättyneiden hankkeiden tuloksia (mm. MSP NBSR, MSP Green) suunnitelmaluonnoksen laatimisessa.</p> <p>Järjestimme kevään aikana yhdessä merialue-suunnittelun koordinaation kanssa kansalliset ja alueelliset teemoitetut toimialatapaamiset.</p> <p>Syksyllä jatkoimme toimiala- tapaamisia ja järjestimme kansalliset ja alueelliset vuorovaikutusfoorumit.</p> <p>Järjestimme marraskuussa toiset kansalliset merialue-suunnittelupäivät (MSP-päivät).</p> <p>Laadimme osana sidosryhmätyötä yhteisen merenkäytön vision ja valmistelimme suunnitelma- luonnoksen.</p>	<p>Merialue-suunnitelman vision valmistelu eteni merkittävästi. Selvitykset, valtakunnalliset merialue-suunnittelu- päivät ja poikkeuksellisen laaja vuorovaikutus loivat vahvan perustan päivitetyille. Kansainvälinen yhteistyö oli aktiivista ja toi lisäarvoa.</p> <p>Osittain toteutunut. Päivitysprosessi ja sen vaatimat laajat selvitykset jatkuvat edelleen.</p>

Tavoite	Toteuma	Tarkastuslautakunnan arvio
	<p>Osallistuimme TEM:n talous- vyöhykkeen merituulivoiman koordinaatio- ja kilpailutustyöhön.</p> <p>Ylläpidimme ja kehitimme rajat ylittävää sidosryhmäyhteistyötä erityisesti Itämeren alueella. Merialuesuunnittelun yhteistyön koordinaatio lausui tarvittaessa naapurivaltioiden suunnitelmista.</p>	
<p>Vahvistamme kumppanuuksia ja rajat ylittävää yhteistyötä.</p>	<p>Vahvistimme Varsinais-Suomen liiton roolia yhdessä Turun kaupungin ja Uudenmaan liiton kanssa Skandinavia–Välimeri TEN-T- ydinverkkokäytävän edunvalvontaa hoitavan ScandriaAlliancen toiminnassa.</p> <p>Toteutimme yhdessä Valonian kanssa Scale Up -hankkeen toimenpiteitä, joilla kehitettiin maakunnan kestävästä liikenne- järjestelmää ja matkaketjuja vuorovaikutteisesti eri sidosryhmien kanssa.</p> <p>Järjestimme suunnittelun vuorovaikutustilaisuuksia osana maakuntakaavan ja liikennejärjestelmäsuunnitelmien toteutusta ja päivitystä.</p>	
<p>Kehitämme sähköisiä suunnitteluvälineitä ja suunnittelussa tarvittavaa tietopohjaa.</p>	<p>Kehitimme liikennejärjestelmä- ja MAL-työn seuranta Lounaistieto- palvelussa ja osallistuimme kestävän kaupunkiliikkumisen seuranta- indikaattorien kehittämiseen (TEN-T/SUMP).</p> <p>Hyödynsimme maakuntakaavan päivityksessä ja muussa suunnittelussa liiton päivitetyn paikkatietojärjestelmän tietomalli- pohjaista ”suunnittelijan työpöytä.”</p> <p>Osallistuimme asiantuntijoina valtakunnallisiin maakunta- kaavoituksen ja suunnittelun tietojärjestelmien kehittämis- hankkeisiin, ml. valtakunnallista rakennetun ympäristön tieto- järjestelmää valmisteleva RYHTI-hanke.</p>	<p>Sähköisten työkalujen kehittäminen (Lounaistieto, suunnittelijan työpöytä, RYHTI) paransi tiedonhallintaa ja suunnittelun vaikuttavuutta.</p>

Tavoite	Toteuma	Tarkastuslautakunnan arvio
<p>Valonia: Autamme kuntia kestävään kehitykseen liittyvien tavoitteiden saavuttamisessa.</p>	<p>Autoimme kuntia ilmasto-suunnitelmien täsmentämisessä ja päivittämisessä. Viestimme eri toimenpiteiden mahdollisuuksista, rahoituskeinoista ja yhteistyökanavista. Jatkoimme kuntien ilmastotapaamisten järjestämistä.</p> <p>Kannustimme kuntia kestävästi liikuttamiseen edistämiseen ja tuimme käytännön toimenpiteiden käynnistämistä. Veimme kunnille ja työpaikoille tietoa hyvistä käytännöistä ja työkaluista.</p> <p>Jatkoimme alueellista energia-neuvontaa, jossa erityisenä teemana kuluvana vuonna oli energiaköyhyys ilmiönä sekä kulutusjousto. Erityisenä kohderyhmänä olivat nuoret aikuiset.</p> <p>Sparrasimme kuntia kestävien hankintojen toteuttamisessa. Nostimme esille hyviä esimerkkejä.</p> <p>Kehitimme eri toimijoiden välistä yhteistoimintaverkostoa pienvesien, vesistöjen ja metsien luonnonhoidon edistämiseksi.</p> <p>Tuimme kuntia luonnon monimuotoisuuteen ja Saaristomereen liittyvien tavoitteiden asettamisessa ja konkreettisten toimenpiteiden määrittelyssä.</p> <p>Toteutimme ilmastonmuutoksen riskien arvioinnin Varsinais-Suomessa ja vahvistimme maakunnallista ilmastonmuutokseen sopeutumisen työtä ja tietopohjaa.</p>	
<p>Valonia: Lisäämme kuntien välistä yhteistyötä, vertaisoppimista ja tiedon jakamista.</p>	<p>Ohjelma 2030 toimeenpanoon liittyen jatkoimme säännöllisiä kuntatapaamisia ja kuulimme kuntien tarpeita toimintaa suunniteltaessa.</p> <p>Vahvistimme vesiensuojelun sidosryhmä- ja verkostotyötä, mm. Varsinais-Suomen vesistökuunnostusverkoston toimintaa sekä sen kautta tarjottua neuvontaa.</p>	<p>Valonia tuki kuntia laajasti ilmasto-, energia-, luonnonhoito- ja kiertotalous-tehtävissä.</p>

Tavoite	Toteuma	Tarkastuslautakunnan arvio
	<p>Vahvistimme alueen ruoantuottajien pääsyä julkisiin ruokapalveluihin tarjoamalla työkaluja, viestintää ja koulutusta sekä tuottajille että hankintayksiköille. Julkaisimme oppimateriaalin kouluille kestävien ruokapolkujen teemalla.</p>	
	<p>Edistimme ilmastokestävää maataloutta ja yhteistyötä alueella yhdessä sidosryhmien, neuvojien, viljelijöiden, kuntien ja tutkijoiden kesken.</p>	
	<p>Neuvoimme ja avustimme kuntia luonnonhoitotöiden ja vesien-suojelutoimenpiteiden suunnittelussa ja toteuttamisessa sekä rahoituksen hakemisessa.</p>	
	<p>Autoimme paikallisia toimijoita hakemaan rahoitusta ja käynnistämään konkreettisia Saaristomeren tilaa parantavia hankkeita ja toimenpiteitä. Kannustimme toimijoita yhteistyöhön valuma-alueilla.</p>	
	<p>Autoimme paikallisia toimijoita ja kuntia hakemaan rahoitusta ja käynnistämään konkreettisia luonnonhoitohankkeita, jotka torjuivat luontokatoa ja lisäsivät luonnon monimuotoisuutta.</p>	
	<p>Kehitimme pyörämatkailun ja arki-pyöräilyn verkostoja sekä palveluita Varsinais-Suomessa.</p>	
	<p>Toimme taloyhtiöiden käyttöön hyviä käytäntöjä ja työkaluja ilmastonmuutokseen sopeutumiseksi ja uusiutuvan energian ratkaisujen hankkimiseksi.</p>	
	<p>Välitimme tietoa ja järjestimme tilaisuuksia ajankohtaisista kestävästä kehityksen aiheista.</p>	

Aluesuunnittelu eteni vuonna 2025 tavoitteellisesti, pitkäjänteisesti ja laajassa yhteistyössä laadukkaasti ja tavoitteiden mukaisesti. Toiminta oli verkostomaista, tietoperustaista ja hyvin johdettua. Suunnittelun vaikutukset ulottuvat pitkälle tulevaisuuteen, ja kokonaisuus tukee maakuntastrategian tavoitteita hiilineutraaliudesta, resilienssistä ja elinvoimasta.

Toiminta oli strategisesti vahvaa ja tukeutui ajantasaiseen tietopohjaan, mikä näkyi sekä maakuntakaavan valmistelussa, liikennejärjestelmäsuunnittelussa että merialuesuunnittelun edistämiseksi. Lautakunta pitää kokonaisuutta laadukkaana ja maakunnan kehittämisen kannalta vaikuttavana.

4.3.4 Edunvalvonta ja kuntapalvelut

Tavoite	Toteuma	Tarkastuslautakunnan arvio
Edunvalvontatyömme on suunnitelmallista, vaikuttavaa ja ajantasaiseen tietoon perustuvaa.	<p>Vaikutimme hallitusohjelmaan kirjatun Länsiradan toteuttamiseen. Tavoitteena oli rakentamisen käynnistäminen Espoo–Lohja ja Salo–Kupittaa -väleillä. Aloitimme vaikuttamistyön hankkeen seuraavasta vaiheesta.</p> <p>Vaikutimme Saaristomeri-ohjelman toimeenpanoon ja ravinnekierron vauhdittamiseen. Tavoittelimme EU:n maatalouspolitiikan uudistuksessa ympäristötukien vaikuttavuuden kasvattamista.</p> <p>Tavoittelimme rahoitusta maakunnan kärkihankkeille hallituksen puoliväliriihestä ja budjettiriihestä.</p> <p>Vaikutimme EU:n 2028–2034 rahoituskauden valmisteluun mm. liikenne-, maatalous- ja aluekehitys-politiikassa.</p> <p>Edistimme alueellisen junaliikenteen käynnistämistä ja Etelä-Suomen ostoliikenteen laajentamista Varsinais-Suomeen.</p> <p>Jatkoimme kuntayhteistyön vahvistamista säännöllisillä kuntajohtajakokouksilla ja tukemalla kuntarajat ylittävää yhteistyötä.</p> <p>Edistimme Varsinais-Suomen kansanedustajien yhteistyöryhmän aktiivista toimintaa maakunnassa ja hyödynsimme ryhmää edunvalvontatavoitteiden toteuttamisessa. Järjestimme istuntokauden aikana teemoitetut edunvalvontatapaamiset noin kerran kuukaudessa maakunnassa ja eduskunnassa.</p> <p>Panostimme Etelä-Suomen maakuntien yhteistyöhön ja edistimme kasvukolmion yhteistyötä Pirkanmaan ja Uudenmaan kanssa. Vahvistimme Etelä-Suomen yhteistyössä Suomen kansainvälistä kytkeytymistä Eurooppaan.</p>	<p>Länsirata löytyy tavoitteiden mukaisesti hallitusohjelmasta. Vaikuttamistyötä seuraavasta vaiheesta on tehty laajasti.</p> <p>Budjettiriihessä saatu merkittävä lisäpanostus ravinnekiertotuen laajentamiseen teknologianeutraaliksi.</p> <p>Kärkihankkeille on esitetty ja osittain saatukin rahoitus.</p> <p>Alueellisen junaliikenteen käynnistämistä on edistetty. Valmisteltu liikennöintimalleja kolmeen maakuntaan.</p> <p>Kuntajohtajakokoukset ja kuntien välinen alueellinen yhteistyö on ollut säännöllistä ja tiivistä. Tarkastuslautakunta edellyttää säännöllistä ja avointa viestintää kuntajohtajakokouksista.</p> <p>Kansanedustajien yhteistyötä on edistetty tavoitteellisesti ja aktiivisesti maakunnallisen edunvalvonnan yhtenäisyyden tiivistämiseksi.</p> <p>Yhteistyötä Etelä-Suomen maakuntien kanssa on tehty Päijät-Hämeen johdolla etenkin Eurooppa-foorumien kautta. Kasvukolmion yhteistyötä on edistetty.</p>

Tavoite	Toteuma	Tarkastuslautakunnan arvio
	<p>Teimme edunvalvontayhteistyötä mm. kuntien, Turun kaupunkiseudun kuntayhtymän, Varsinais-Suomen ELY-keskuksen, Turun kauppa-kamarin, Varsinais-Suomen Yrittäjien sekä korkeakoulujen kanssa.</p> <p>Perustimme Pro Varsinais-Suomi -verkoston.</p> <p>Toteutimme Päijät-Hämeen vaikuttajakoulun kanssa hankkeen, jonka rahoituksella nuoret vierailivat Brysselissä tutustumassa EU-päätöksentekoon. Syksyllä käynnistimme 9. vaikuttajakoulun.</p>	<p>Edunvalvontayhteistyötä on tehty aktiivisesti yli hallinnonalan rajojen.</p> <p>Vaikuttajakoulu opintomatkoiheen on toteutettu suunnitelmien mukaisesti sekä aloitettu seuraava. Ruotsinkieliset koulutuksenjärjestäjät saatu nyt myös mukaan vaikuttajakouluun.</p> <p>Reagoitu äkillisiin rakennemuutoksiin mm. Uudenkaupungin autotehtaan lisärahoitus sekä Paimion parantolan peruskorjaukseen saadut rahoitukset.</p>
<p>Teemme nykyaikaista, vuorovaikutteista ja aktiivista viestintää sekä lisäämme maakunnan vetovoimaa.</p>	<p>Uudistimme liiton ilmeen ja ydinviestit ja otimme ne käyttöön johdonmukaisesti.</p> <p>Vahvistimme mediasuhteita.</p> <p>Jatkoimme viestinnän vaikuttavuuteen ja mitattavuuteen liittyvää kehittämistyötä; uudistimme näkyvyyttämme sosiaalisessa mediassa ja seurasimme tilanteen kehitystä.</p> <p>Selvitimme vaihtoehtoja viestinnän resurssien lisäämiseen ja organisoimiseen sekä uudistimme viestintätiimiä.</p> <p>Viestimme monipuolisesti ja selkeästi maakuntastrategiasta, maakunta-kaavasta ja maakunnan tavoitteista.</p> <p>Markkinoimme Lounaistiedon tilastopalveluja kunnille ja muille sidosryhmille.</p> <p>Kehitimme asiantuntijaviestinnän tuen muotoja ja materiaaleja edelleen.</p>	<p>Liiton brändi, ilme sekä verkkosivut on uudistettu ja otettu käyttöön.</p> <p>Mediasuhteita ylläpidetty säännöllisesti.</p> <p>Näkyvyyttä sosiaalisessa mediassa on lisätty, sekä panostettu vaikuttavuuteen ja mitattavuuteen.</p> <p>Päätetty panostaa viestinnän ja sosiaalisen median näkyvyyteen rekrytoinnilla ja sisäisellä organisoinnilla.</p> <p>Maakuntastrategiasta viestitty monikanavaisesti ja eri foorumeilla.</p> <p>Lounaistiedon tilastopalveluja on markkinoitu kunnille ja sidosryhmille.</p> <p>Asiantuntijaviestinnän tukea sekä materiaaleja on tarjolla.</p>

Tavoite	Toteuma	Tarkastuslautakunnan arvio
	Järjestimme luottamushenkilöille suunnattuja ajankohtaisinfoja.	Luottamushenkilöille järjestetty infotilaisuuksia ajankohtaisista asioista.
<p>Vaalimme varsinaissuomalaisen kulttuurin edelläkävijyyttä.</p>	<p>Myönsimme 101. Aurora-mitalin tunnustuksena maakunnan hyväksi tieteen, taiteen tai muun kulttuurityön alalla toimineelle henkilölle, yhteisölle tai viranomaiselle.</p> <p>Olimme mukana suunnittelemassa ja järjestämässä vähintään kaksi maakunnallista kulttuurialan tilaisuutta.</p> <p>Teimme aktiivista yhteistyötä verkostoissa: tuimme kulttuuriviranhaltijoiden Kulttuuria kunnissa -verkoston toiminnan kehittämistä, teimme tiivistä yhteistyötä Turun kaupungin kulttuurin kärkihankkeen sekä Varhan kulttuurihyvinvoinnin yhdyspintatyöryhmän kanssa.</p> <p>Jatkoimme yhteistyötä Turun Taidelainaamon kanssa alueellisen taiteen tukemiseksi ja esiin nostamiseksi.</p> <p>Olimme mukana kehittämässä ja lanseeraamassa kansallista Kulttuuripankkia, joka toi yhteen kulttuuripalvelujen tarjoajat ja tilaajat.</p> <p>Viestimme aktiivisesti kulttuurialan merkityksestä.</p>	<p>Myönnetty maakunnallisesta vaikuttamisesta Aurora-mitali.</p> <p>Järjestetty kaksi isoa tapahtumaa, aktiivista verkostotoimintaa sekä edistetty alueellista vaikuttavuutta.</p> <p>Edistetty alueellista ja valtakunnallisesti vaikuttavaa yhteistyötä.</p> <p>Yhteistyötä jatkettu alueellisen taiteen tukemiseksi ja näkyvyyden parantamiseksi.</p> <p>Kehitetty ja tuotettu kansallista Kulttuuripankkia.</p>
<p>Lounaistieto: Edistämme avoimen datan yhteen toimivuutta ja hyödynnettävyyttä.</p>	<p>Paransimme tiedon laatua, yhteen toimivuutta ja avointa saatavuutta Digiretki- ja Ryhti-hankkeiden sekä muun hanketoiminnan kautta.</p> <p>Teimme hankeavauksia datan laadun ja yhteentoimivuuden parantamiseksi esimerkiksi Open Street Map -datan laadun ja tuotantoprosessien kehittämiseksi Lounais-Suomessa.</p> <p>Huolehdimme, että Lounaistiedon karttapalvelun karttatasot ja metatiedot olivat ajan tasalla ja avoimet datatuotteet olivat saatavilla luotettavasti.</p>	<p>Tiedon laatua, saatavuutta ja yhteen toimivuutta on parannettu hankkeiden kautta, erityisesti Digiretki- ja Ryhti-hankkeiden kautta.</p> <p>Karttapalvelun ajantasaisuus, luotettavuus ja saatavuus varmistettu.</p>

Tavoite	Toteuma	Tarkastuslautakunnan arvio
	<p>Tuotimme Lounaistiedon verkkosivuille ohjeistuksia muun muassa rajapintojen käyttämisestä, karttaupotusten tekemisestä ja datan avaamisen prosessista.</p> <p>Tarjosimme kunnille ja muille sidosryhmille mahdollisuuden hyödyntää Lounaistiedon paikkatietopalveluja karttajulkaisujen tekemiseen.</p>	<p>Verkkosivuilla on avoimesti tarjottu materiaalia ja Lounaistiedon tuottamia palveluita hyödynnettäväksi.</p> <p>Kunnille tarjottu mahdollisuus hyödyntää Lounaistiedon palveluja sekä lisätty viestintää niistä.</p>
Vahvistamme avoimen tiedon ekosysteemiä lounaisessa Suomessa	<p>Vahvistimme avoimen tiedon ekosysteemiä lounaisessa Suomessa uudistamalla Avoimen tiedon verkoston tilaisuudet, kehittämällä matalan kynnyksen verkosto-toimintaa sekä markkinoimalla Aluetietofoorumia ja LIH-tapahtumia laajasti alueen toimijoille.</p> <p>Osallistuimme paikkatietoalan koulutuksen järjestämiseen ja muuhun kurssiyhteistyöhön Turun yliopistolla, järjestimme mapathoneja yhteistyössä yliopiston ja muiden sidosryhmien kanssa, markkinoimme LIH-koulutuksia sekä tarjosimme paikkatietoalan harjoittelupaikan alan opiskelijalle.</p> <p>Viestimme toiminnasta aktiivisesti Lounaistiedon LinkedIn-tilillä ja markkinoimme tapahtumia laajemmalle yleisölle Facebookissa maksullisilla kampanjoilla. Kehitimme viestintäyhteistyötä Varsinais-Suomen liiton ja muiden sidosryhmien kanssa.</p> <p>Markkinoimme Lounaistiedon datatuotteita ja avoimen datan palveluja verkkosivuillemme ja somekampanjoiden avulla.</p>	<p>Avoimen tiedon alueellista yhteistyötä ja viestintää lisätty. Lisäksi toimintaa tehty tutuksi webinaarisarjalla, seminaarilla ja verkostotoiminnalla.</p> <p>Paikkatietoalan koulutus järjestetty yliopiston kanssa sekä tarjottu alan harjoittelupaikka.</p> <p>Sosiaalisessa mediassa on lisätty mainostusta sekä säännöllistä viestintää, jonka lisäksi tiivistetty yhteistyötä Varsinais-Suomen liiton kanssa.</p> <p>Lounaistiedon avoimen datan ja datatuotteiden palveluja tarjotaan sosiaalisessa mediassa ja verkkosivustoilla.</p>

Tarkastuslautakunta katsoo, että edunvalvontaa ja kuntapalveluita on edistetty onnistuneesti strategisten tavoitteiden mukaisesti. Valmius- ja varautumistyö sekä vaikuttaminen alueen liikenneyhteyksien edistämiseen ovat korostuneet. Äkillisiin rakennemuutoksiin on kyetty reagoimaan. Viestinnän profiilia kehitetty brändin, ilmeen sekä verkkosivujen uudistuksilla. Vaikuttajakoulussa ja verkkosivuilla on edistetty kaksikielisyyttä ja saavutettavuutta.

Edunvalvontaa on toteutettu vuonna 2025 eri tasoilla tavoitteellisesti, tietoperusteisesti ja priorisoiden. Työssä hyödynnetään Lounaistiedosta ja muista lähteistä saatavaa dataa. Lähivuosien toimintaa ennakoidaan suunnitelmallisesti huomioiden lähivuosien tulevat rahoitus- ja kehittämistarpeet. Toiminta tukee yhä vahvempaa kiinnittymistä Pohjoismaiseen ja Euroopan tasoiseen alueelliseen kehittämiseen.

5. Arviointikertomuksen yhteenveto

Tarkastuslautakunnan arvion mukaan vuosi 2025 oli Varsinais-Suomen liitolle kokonaisuutena vahva ja tuloksellinen. Haastavasta toimintaympäristöstä huolimatta liitto saavutti strategiset tavoitteensa pääosin hyvin ja edisti maakunnan elinvoimaa, saavutettavuutta ja kestävä kehitystä johdonmukaisesti. Toiminta oli suunnitelmallista, verkostomaista ja reagoi toimintaympäristön muutoksiin tarkoituksenmukaisella tavalla.

Talous

Liiton talous toteutui selvästi talousarviota paremmin. Tuloparannus johtui pääosin henkilöstökulujen alittumisesta täyttämättömien virkojen vuoksi sekä hallinnon kustannustehokkuudesta.

Oma pääoma vahvistui ja maksuvalmius parani. Tarkastuslautakunta toteaa, että talous oli vakaassa hallinnassa ja liitto käytti voimavaroja tarkoituksenmukaisesti.

Aluekehittäminen

Aluekehittämisen kokonaisuus eteni poikkeuksellisen hyvin. Laajassa vuorovaikutuksessa valmisteltiin ja hyväksyttiin:

- maakuntastrategia 2040+
- maakuntaohjelma 2026–2029
- älykkään erikoistumisen strategian päivitys

Rahoitusta kohdennettiin strategisiin painopisteisiin. Kaikki kansallinen AKKE-rahoitus sidottiin, Vakka-Suomen rakennemuutokseen saatiin 1,5 miljoonaa euroa ja EU-rahoitusta hyödynnettiin aktiivisesti. Central Baltic -ohjelman toimeenpano eteni suunnitellusti, ja kansainvälinen vaikuttaminen vahvistui.

Maankäyttö ja ympäristö

Maankäytön ja ympäristön tehtävät etenivät suunnitelmallisesti ja pitkäjänteisesti. Vaihe-maakuntakaavan valmistelu eteni vireille kuulutuksesta luonnosvaiheeseen. Liikennejärjestelmäsuunnitelma hyväksyttiin aikataulussa, ja merialuesuunnittelussa valmistuivat merkittävät selvitykset huoltovarmuudesta ja aluetaloudellisista vaikutuksista.

Vuorovaikutus oli laajaa sekä kansallisella että kansainvälisellä tasolla.

Valonia tuki kuntia ilmasto-, energia- ja ympäristöteemoissa laajalla palveluvalikoimalla. Tarkastuslautakunta pitää Valonian toimintaa vaikuttavana ja kuntien tarpeisiin vastaavana.

Edunvalvonta ja kuntapalvelut

Edunvalvonnassa saavutettiin useita maakunnan kannalta merkittäviä tuloksia. Länsiradan ensimmäinen vaihe eteni, Saaristomeri-ohjelmaan saatiin lisäresursseja, alueellisen junaliikenteen valmistelu jatkui ja MAL-rahoitus turvattiin. Kuntayhteistyö vahvistui uusien verkostojen ja toimintamallien kautta. Viestinnän kokonaisuudistus lisäsi liiton näkyvyyttä ja paransi tiedon saavutettavuutta.

Johtopäätökset

Tarkastuslautakunta katsoo, että Varsinais-Suomen liiton toiminta vuonna 2025 oli tavoitteellista, vaikuttavaa ja taloudellisesti hallittua. Liitto vahvisti rooliaan maakunnan kehittäjänä ja kuntien kumppanina.

Jatkossa lautakunta korostaa erityisesti:

- henkilöstön jaksamisen ja osaamisen varmistamista
- ulkoisen rahoituksen aktiivista hyödyntämistä muuttuvissa ja haastavissa olosuhteissa
- strategisten painopisteiden pitkäjänteistä toimeenpanoa
- yhteistyön syventämistä hyvinvointialueen kanssa, erityisesti liikennesuunnittelussa

Näillä edellytyksillä liitto kykenee jatkossakin edistämään Varsinais-Suomen elinvoimaa, saavutettavuutta ja kestävä kehitystä.

Tarkastuslautakunnan suositukset

1. Yhteistyön vahvistaminen hyvinvointialueen kanssa

Lautakunta korostaa tarvetta syventää yhteistyötä Varsinais-Suomen hyvinvointialueen (Varha) kanssa erityisesti liikennejärjestelmäsuunnittelussa. Sosiaali- ja terveystieteiden keskittyessä on välttämätöntä varmistaa, että liikenneyhteydet tukevat palvelujen saavutettavuutta koko maakunnassa, sekä asiakkaiden että henkilöstön näkökulmasta. Maakuntaliiton tulee ottaa aktiivinen ja koordinoiva rooli sote-palvelujen saavutettavuuden ja liikennejärjestelmän yhteensovittamisessa.

2. Sektoreiden välisen integraation vahvistaminen

Aluesuunnittelun, liikenteen, elinkeinojen ja ympäristöteemojen yhteensovittaminen on jo vahvaa, mutta sote-palvelujen näkökulma tulee integroida systemaattisemmin osaksi suunnittelua.

3. Vuorovaikutuksen ja tiedon avoimuuden jatkokehittäminen

Uudet tietomallipohjaiset työkalut ovat lisänneet läpinäkyvyyttä. Lautakunta kannustaa jatkamaan kehitystyötä, jotta kuntien, asukkaiden ja sidosryhmien osallistuminen vahvistuu entisestään.

Turussa 13.5.2026

Markus Ylis-Junttila
puheenjohtaja

Juha Heikkilä
varapuheenjohtaja

Marjaana Mänkäre
jäsen

Susanna Sankala
jäsen

